

KADIN ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ VE MEZUNLARINA YÖNELİK CİNSEL SALDIRI MAĞDUR ARAŞTIRMASI

Sexual Violence; a Victim Survey in a National Sample of Female College Students and Graduates.

Zehra KAYI , M. Fatih YAVUZ*, Nadir ARICAN**.

Kayı B, Yavuz MF, Arıcan N. Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik cinsel saldırı mağdur araştırması. Adli Tıp Bülteni 2000; 5(3): 157-63.

ÖZET

Çalışmamızda ülkemizde üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik olarak kadınlarda hangi oranlarda cinsel şiddet eylemlerinin gerçekleştiği, kimler tarafından, nerede, ne zaman uygulandığı, adli makamlara ne derece yansıdığı, yansımıyorsa nedenleri ve mağdurların etkilenme dereceleri araştırılmıştır.

Araştırmamıza üniversite öğrencisi ve mezunu toplam 700 kadın katılmıştır. Elde ettiğimiz veriler literatürlerle uyumlu olarak kadınların bu eylemlere yüksek oranlarda maruz kaldığını ve özellikle temas içeren cinsel şiddet türlerinin sanılanın aksine yabancılar tarafından değil, çoğunlukla tanıdık kişilerce gerçekleştirildiği, çok büyük oranının adli makamlara yansımadığını ortaya koymuştur.

Sözel, görsel ve dokunsal cinsel şiddet türlerinden herhangi birine maruz kalma oranı kadınlarda % 84 tür. Basit cinsel içerikli dokunuştan zorla cinsel ilişkiye kadar uzanan dokunsal cinsel şiddet türlerine maruz kalma oranı ise % 44.8 olarak bulunmuştur. Mağrudiyet oranının yüksekliğinin yanı sıra adli makamlara iletilme oranlarının düşük olması, özellikle adli tıp açısından olayı ispatlama zorluğunu açacak çalışmaların (etkin muayene ve delillerin değerlendirilmesi) önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cinsel şiddet, kadın, mağdur.

SUMMARY

Our study aims to enlighten the detailed information about sexual violence acts toward female university students and graduates in Turkey. This research of sexual violence victim survey includes the rates of sexual violence acts, when, where, by whom and how being acted, how effected the victims and finally reasons of non-reporting.

The research was performed among 700 female participants including both university students and graduates in Istanbul. Mean age was 22.3 years. Results have shown that females were highly exposed to sexual violence and the assailants were commonly acquaintance of the victims. Inciden-

ce of sexual violence was high and reporting ratio was very low. Being exposed to any kind of sexual violence was seen in 84 % of females. Apart from the verbal and visual ones, being a victim of sexual violence conducted by physical contact to body parts with a range of bad touch to rape was also seen in high levels such as in 44.8 % . Besides the high rates of victimization, the low rates of reporting especially signifies the importance of forensic medical efforts to perform affective medical examination and also the evaluation of evidences in order to overcome this problem.

Key Words: : Sexual violence, female, victim.

GİRİŞ

Cinsel yaşam, insan fizyolojisi ve psikolojisinin bir yansıması sonucu ortaya çıkan ve insanlar arası iletişim, etkileşim ve dışı vurumların çok yönlü bir formu olarak kabul edilmesi gereken his, eylem ve düşüncelerden oluşan bir bütündür. Bu bütünlük içerisinde kişilerin tercihlerine göre çeşitli cinsel aktivitelere girmeleri, cinsel yaşamlarının bir parçasını oluşturmakta ve içinde yaşadıkları toplumun ahlaki, kültürel, hukuksal durumuna ters düşmediği, diğer kişilerin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermediği müddetce bu konuyla ilgili herhangi bir yasal sorun yaşanmamaktadır. Bunun aksi durumlarda ise, cinsel yaşam ile ilgili aktiviteler bir "suç" olarak karşımıza çıkmakta ve o toplumun hukuk kuralları çerçevesinde "ceza"yı gerektirmektedir.

Cinsel içerikli tüm saldırgan davranışlar, "cinsel şiddet" başlığında değerlendirilir. İnsanlığın varoluşundan bugüne kadar yapılan yasal düzenlemelerde yerini alan bu konu ile ilgili araştırmalarda elde edilen veriler, cinsel şiddetin yaygın olduğunu göstermekle birlikte adli makamlara tümü ile yansıtılmadığı ortaya çıkmaktadır.

*İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü

**İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Adli Tıp ABD

Doğaldır ki, bir sorunla mücadele ancak o sorun tüm yönleriyle ortaya konduğunda başarılı olabilir. Bu nedenle, binlerce yıldır bilinmekle birlikte cinsel saldırılara ilişkin sağlıklı, bilimsel bilgiler ancak son 20 yıldır elde edilmektedir. Özellikle son 10 yılda yoğunlaşan bu çalışmalar, tıbbi, yasal ve toplumsal açılarından özgün olarak irdelenmekte ve cinsel şiddet tüm boyutları ile ortaya konmaya çalışılmaktadır. Bu çalışmaların bir ayağı olan cinsel şiddete maruz kalan mağdur taramalarının amacı da sorunun boyutlarını ortaya koymaktır.

Cinsel şiddetin ülkemizdeki varlığının boyutu mağdur taraması şeklinde epidemiyolojik bir çalışma ile ortaya konulabilir. Bu amaçla, çalışmada ülkemizde cinsel saldırıların ne oranda, kimler tarafından, nerede, ne zaman gerçekleştiği, adli makamlara ne derece yansıdığı, yansımıyorsa nedenleri ve mağdurların etkilenme dereceleri araştırıldı ve elde edilen sonuçların, bu sorunun çözümü yolundaki çalışmalara ışık tutması amaçlandı.

GEREÇ ve YÖNTEM

Çalışmamıza üniversite öğrencisi ve mezunu 700 kadın katılmıştır. Çalışmada, "hangi oranlarda cinsel saldırı olayları gerçekleşmektedir ve bu eylemler nerede, kim tarafından gerçekleştirilmektedir, mağdur üzerindeki etkileri nelerdir?" sorularına yanıt alabilmeye yönelik çok sorulu bir anket formu kullanılmıştır. Bu anket formunda kişilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular da yer almaktadır.

Çalışmamız anonim bir çalışma olup, gönüllülük esasına dayanmaktadır. Rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenen katılımcıların isim belirtmemeleri istenmiştir. Anket formları kapalı zarf içinde toplanmıştır.

Verilerin istatistiksel değerlendirmeleri SPSS programı kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen sonuçlardan Ki-kare testi (χ^2) cinsiyete ilişkin farklılıkların anlamlılığı araştırılmıştır. Anlamlılık derecesinde kriter $p=0.05$ seviyesi kabul edilmiş daha büyük değerler anlamsız olarak nitelendirilmiştir.

BULGULAR

Çalışma verileri sosyo-demografik özellikler ve soruların değerlendirilmesi olmak üzere iki ayrı bölümde incelenmiştir.

Katılımcılara dağıtılan 1000 anketten % 70 i (n:700) geri dönmüştür.

Katılımcıların yaş ortalaması 21.8 (+ 4.1) yıldır. % 84.4 ü (n:591) üniversite öğrencisi, % 15.6 sı (n:109) üniversite mezunudur.

% 6.4 ü (n:45) evli, % 63 ü (n:651) bekar, % 0.6 sı (n:4) dul olup, % 26.4 ü (n:185) serbest meslek sahibi, öğretim görevlisi, hemşire, hukukçu, doktor gibi çeşitli meslek gruplarında çalışmakta, % 73.6'sı (n:

515) halen öğrencidir.

Katılımcıların sözel (laf atma, açık-saçık konuşmalar), görsel (röntgencilik, teşhircilik, cinsel ilişki izlettirme) ve dokunsal (sarkıntılık, irza geçme, irz ve namusa tasaddi ve teşebbüs) cinsel şiddet türlerinden herhangi birisine maruz kalma oranı % 84 tür ve cinsel şiddetin göreceli olarak daha ağır formu olan fiziksel temas içeren eylemlere maruz kalma oranı % 44.8 olarak saptanmıştır (Tablo 1-2).

Cinsel şiddet eylemine maruz kalma yaşının tüm eylemlerde çocukluk döneminde olduğu görülmektedir (Tablo 3).

Tablo 1. Cinsel şiddet türlerinden herhangi birine maruz kalma oranları (n=700)

Cinsel Şiddet Türü	Sayı	%
Laf atma	490	70.0
Açık saçık konuşmalar	240	34.3
Açık-saçık telefon konuşmaları	259	37.0
Röntgencilik	54	7.7
Teşhircilik	149	21.3
Cinsel ilişkiyi izlettirme	4	0.6
Porno film seyrettirme	11	1.6
Cinsel içerikli dokunma	276	39.4
Cinsel birleşmeye teşebbüs	56	7.0
Zorla oral seks	20	2.8
Irza geçme (Vajinal)	23	3.3
Irza geçme (Anal)	11	1.6

Tablo 2. Çalışma grubunu oluşturan kadınların cinsel şiddet türlerine maruz kalma oranları (n=700)

Cinsel Şiddet Türü	Sayı	%
Sözel	502	71.7
Görsel	195	27.8
Dokunsal	314	44.8
Sözel+Görsel	537	76.7
Sözel+Dokunsal	569	81.3
Görsel+Dokunsal	392	56.0
Herhangi birisi	588	84.0

Tablo 3. Maruz kalınan eylemlerde mağdur yaş değerleri.

Maruz Kalınan Eylem	n	yıl*	yıl**	yıl***
Röntgencilik	64	18	10	35
Teşhircilik	216	16.7	5	29
Cinsel ilişkiyi izlettirme	5	18	14	21
Porno film seyrettirme	10	19	12	28
Cinsel içerikli dokunma	468	17.2	5	45
Cinsel birleşmeye teşebbüs	78	17.6	5	29
Zorla oral seks	24	18.1	7	27
Irza geçme (Vajinal)	25	18.4	14	22
Irza geçme (Anal)	13	16.3	7	21

* yaş ortalaması

** en küçük yaş *** en büyük yaş

Tablo 4. Eylemi gerçekleştiren kişilerin kadın mağdura yakınlık dereceleri

Cinsel Şiddet Türü	Röntgencilik		Teşhircilik		Cinsel ilişkiyi izlettirme		Porno film seyrettirme		Cinsel içerikli dokunma		Cinsel birleşmeye teşebbüs		Zorla oral seks		Irza geçme (Vajinal)		Irza geçme (Anal)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Olay Sayısı	64		216		5		10		468		78		23		25		13	
Yabancı	25	39	153	71	-	-	-	-	294	63	12	15	-	-	-	-	-	-
Komşu	31	48	26	12	-	-	1	10	29	6	4	5	1	4.4	2	8	-	-
Öğretmen	-	-	1	0.5	-	-	-	-	11	2.2	-	-	1	4.4	-	-	-	-
Yakın akraba	5	8	9	4	1	20	1	10	29	6.2	9	12	-	-	2	8	2	15.5
Kardeş	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.2	-	-	-	-	-	-	-	-
Üvey anne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Üvey baba	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uzak akraba	1	2	5	2	-	-	-	-	10	2	1	1	1	4.4	-	-	-	-
Arkadaş	-	-	13	6	2	40	5	50	42	9	21	27	1	4.4	4	16	1	16
Sevgili	-	-	7	3.5	2	40	2	20	31	7	26	33	15	65	12	48	5	38
Amir	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	1	1	-	-	-	-	-	-
Sözlü-Nişanlı	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.2	1	1	-	-	5	20	2	15.5
İşyeri personeli	2	3	2	1	-	-	1	10	14	3	4	5	1	4.4	-	-	-	-
Öz baba	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.2	-	-	3	13	-	-	3	23

Tablo 5. Kadımların maruz kaldığı eylemlerde saldırganın yaş değerleri

Maruz Kalınan Eylem	n	yıl*	yıl**	yıl***
Röntgencilik	64	29.9	14	55
Teşhircilik	216	31.2	12	70
Cinsel ilişkiyi izlettirme	5	24.6	21	32
Porno film seyrettirme	10	26.9	18	45
Cinsel içerikli dokunma	468	28.0	9	70
Cinsel birleşmeye teşebbüs	78	23.6	9	55
Zorla oral seks	24	25.6	17	40
Irza geçme (Vajinal)	25	24.8	18	50
Irza geçme (Anal)	13	27.0	19	39

* yaş ortalaması

** en küçük yaş *** en büyük yaş

Tablo 6. Cinsel şiddet eyleminin gerçekleştiği yer

Cinsel Şiddet Türü	Röntgencilik		Teşhircilik		Cinsel ilişkiyi izlettirme		Porno film seyrettirme		Cinsel içerikli dokunma		Cinsel birleşmeye teşebbüs		Zorla oral seks		Irza geçme (Vajinal)		Irza geçme (Anal)	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Olay Sayısı	64		216		5		10		468		78		23		25		13	
Kendi evi	54	84	16	7.5	2	40	1	10	25	5	13	17	2	8	4	16	1	8
Saldırganın evi	-	-	18	8	3	60	7	70	45	10	29	37	7	29	11	44	7	54
Başka bir ev	1	2	5	2	-	-	1	10	24	5	9	12	6	25	7	28	3	23
Sokakta	2	3	107	50	-	-	-	-	127	27.2	3	4	-	-	-	-	-	-
Okulda	-	-	12	6	-	-	-	-	29	6.2	4	5	-	-	1	4	-	-
İssiz yerde	-	-	22	10	-	-	-	-	17	4	10	12	2	8	-	-	-	-
Araba	-	-	2	1	-	-	-	-	34	7	3	4	4	17	-	-	2	15
İş yeri	3	5	5	2	-	-	-	-	34	7	6	8	3	13	2	8	-	-
Toplu taşıma aracı	-	-	26	12	-	-	-	-	130	28	-	-	-	-	-	-	-	-
Yurt	4	6	2	1	-	-	-	-	1	0.2	-	-	-	-	-	-	-	-
Bar	-	-	1	0.5	-	-	-	-	2	0.4	1	1	-	-	-	-	-	-
Sinema	-	-	-	-	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Cinsel şiddetin ağırlığı arttıkça eylemin daha çok tanıdık kişiler tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir (Tablo 4).

Yaş ortalaması açısından tüm eylemlerde cinsel şiddet eylemini gerçekleştiren kişilerin erişkinlik döneminde olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Özellikle cinsel saldırı boyutunda eylemin gerçekleşme yerinin önemli oranlarda saldırganın evinin olduğu dikkati çekmektedir (Tablo 6).

Mağdurlara uygulanan zorlama türü olarak fiziksel şiddet, korkutma-tehdit ve kandırma birbirine yakın oranlarda ortaya çıkmaktadır (Tablo 7).

Uygulanan fiziksel şiddetin eylemlerin yaklaşık yarısında uygulandığı ve eylemin ağırlığı ile fiziksel şiddetin derecesinin de arttığı görülmektedir. (Tablo 8).

Mağdurların maruz kaldıkları eylemi adli makam-

Tablo 7. Mağdurlara uygulanan zorlamanın türü.

Cinsel Şiddet Türü	Olay sayısı	Fiziksel şiddet		Korkutma-Tehdit		Kandırma		Yanıt Yok	
	n	n	%	n	%	n	%	n	%
Cinsel ilişkiyi izlettirme	5	1	20	-	-	4	80	-	-
Porno film seyrettirme	10	-	-	-	-	9	90	1	10
Cinsel içerikli dokunma	468	166	35	115	25	89	19	98	21
Cinsel birleşmeye teşebbüs	78	42	54	33	42	44	56	-	-
Zorla oral seks	24	9	38	15	63	19	79	-	-
Irza geçme (Vajinal)	25	15	60	16	64	16	64	-	-
Irza geçme (Anal)	13	8	62	13	100	9	69	-	-

Tablo 8. Eylem sırasında mağdurlara uygulanan fiziksel şiddet dereceleri

Cinsel Şiddet Türü	Toplam olay	Fiziksel şiddet uygulaması		Fiziksel şiddet dereceleri ve oranları						Fiziksel şiddet içermeyen olay		Yanıt yok	
		n	%	Hafif		Orta		Ağır		n	%	n	%
				n	%	n	%	n	%				
Cinsel ilişkiyi izlettirme	5	1	20	1	100	-	-	-	-	4	80	-	-
Porno film seyrettirme	10	-	-	-	-	-	-	-	-	10	100	-	-
Cinsel içerikli dokunma	468	166	35	146	88	15	9	5	3	267	57	35	8
Cinsel birleşmeye teşebbüs	78	42	54	27	64	13	31	2	5	36	46	-	-
Zorla oral seks	24	9	38	3	33	5	56	1	11	15	62	-	-
Irza geçme (Vajinal)	25	15	60	3	20	3	20	9	60	10	40	-	-
Irza geçme (Anal)	13	8	62	2	25	1	12	5	63	5	38	-	-

Tablo 9. Mağdurların, maruz kaldıkları eylemi adli makamlara iletmeme nedenleri

Cinsel Şiddet Türü	Olay	Toplumda küçük düşmemek		Olayı ispatlama zorluğu		Saldırganı zor durumda bırakmak		Adli makamlara güvenmeme		Önemsememe		Yaş küçüklüğü		Yanıt vermeme	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Laf atma	438	43	10	255	58	2	1	101	23	235	54	-	-	39	9
Açık konuşma	217	32	15	93	43	1	1	55	25	86	40	-	-	21	10
Açık telefon	229	13	6	147	64	2	1	67	29	91	40	-	-	15	7
Röntgencilik	64	7	11	39	61	1	2	20	31	23	36	-	-	-	-
Teşhircilik	210	55	26	135	64	7	3	68	32	58	28	3	1	-	-
Cinsel ilişki izlettirme	5	1	20	3	60	1	20	2	40	-	-	-	-	-	-
Porno film seyrettirme	10	3	30	2	20	2	20	2	20	5	50	-	-	-	-
Cinsel içerikli dokunma	457	140	31	323	71	39	9	133	29	63	14	3	1	-	-
Cinsel birleşmeye teşebbüs	75	39	52	44	59	17	23	24	32	6	8	3	4	-	-
Zorla oral seks	24	12	50	17	71	4	17	10	42	5	21	-	-	-	-
Irza geçme (Vajinal)	25	16	64	14	56	5	20	6	24	-	-	-	-	-	-
Irza geçme (Anal)	13	9	69	8	62	4	31	5	38	-	-	-	-	-	-

lara iletmeme oranının çok düşük olup, olayı ispatlama zorluğunun en belirgin gerekçe olduğu dikkati çekmektedir. (Tablo 9).

Mağdurların çoğunluğunun maruz kaldıkları eylem nedeni ile oldukça olumsuz etkilendikleri görülmektedir (Tablo 10).

TARTIŞMA

Cinsel şiddet toplumdaki tüm bireyler için ciddi bir sorun ve tehlikedir. Toplumumuz için de bir sorun olan, cinsel şiddetin boyutlarını kısmen de olsa ortaya koyabilmek için yaptığımız bu çalışmada saptanan bulgular oldukça dikkat çekicidir ve bizim toplumumuzda cinsel şiddetin boyutlarının tahmin edilenlerin de daha ötesinde olduğunu ortaya koymaktadır. Çalış-

Tablo 10. Eylemin mağdurları etkileme şekilleri.

Cinsel Şiddet Türü	Olay sayısı	Hiç etkilemedi		Çok korktum		Çok utandım		Çaresizlik hissettim		Suçluluk duydum		Psikolojik sorunlar yaşadım		Yanıt vermeyen	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Laf atma	450	211	47	83	18	101	22	105	23	15	3	-	-	40	9
Açık konuşma	219	57	26	59	27	91	42	58	26	19	9	2	1	21	10
Açık telefon	241	74	31	80	33	61	25	50	21	6	2	1	4	18	7
Röntgencilik	64	17	27	15	23	21	33	20	31	9	14	2	3	-	-
Teşhircilik	216	33	15	110	51	79	37	80	37	22	10	6	3	-	-
Cinsel ilişki izlettirme	5	2	40	-	-	2	40	1	20	2	40	1	20	-	-
Porno film seyrettirme	10	3	30	-	-	5	50	1	10	1	10	-	-	-	-
Cinsel içerikli dokunma	468	28	6	19	43	177	38	237	51	83	18	25	5	-	-
Cinsel birleşmeye teşebbüs	78	4	5	9	45	32	41	47	60	40	51	28	36	-	-
Zorla oral seks	24	2	8	35	46	12	50	16	67	16	67	8	33	-	-
Irza geçme (Vajinal)	25	-	-	11	40	10	40	16	64	14	56	14	56	-	-
Irza geçme (Anal)	13	-	-	10	62	7	54	8	62	9	69	11	85	-	-

maya katılan kadınların çok büyük bir oranının (% 84) belirtilen şiddet türlerinden en az birisine maruz kaldığı (Tablo 2), dahası daha hafifçe kabul edilebilecek sözel ve görsel cinsel şiddet dışlandığında bile dokunma içeren cinsel şiddet türlerinden, cinsel saldırı da dahil olmak üzere herhangi birine maruz kalan kadınların oranı neredeyse yarı yarıya olduğu ortaya çıkmaktadır. Sadece cinsel saldırı boyutunda (zorla cinsel ilişki, cinsel ilişkiye teşebbüs, oral seks) ele alındığında bile mağdur olma oranı 1/6 gibi yüksek bir oranda karşımıza çıkmaktadır.

Tüm bu sonuçlar cinsel şiddetin toplumumuz için oldukça ciddi boyutlarda olduğunu ortaya koymaktadır. Şaşırtıcı bir bulgu da görsel cinsel şiddet türlerinden teşhirciliğe maruz kalma oranının oldukça yüksek çıkmasıdır. Sonuçlar yaklaşık olarak her 5 kadından birinin teşhircilik eylemine maruz kaldığını göstermektedir (Tablo 1).

Cinsel saldırılar her yaşta ve sosyo-ekonomik grupta meydana gelebilir. Bebekler, zihinsel ve bedensel özürsüzler ve yaşları 60 ila 90 arasında değişen yaşlılar da cinsel saldırıya maruz kalmaktadır (1-4). Yavuz'un çalışmasında ülkemizde mağdurların büyük çoğunluğunu çocukların oluşturduğu, kız-erkek oranının eşit olduğu ortaya çıkmıştır (5). Yine bu çalışmada en küçük mağdur 1 yaşında, en büyük mağdur 75 yaşındadır. Çeşitli çalışmalarda, cinsel suçlar içinde çocuklara yönelik olanların çoğunluğu oluşturduğu, bu oranın % 19 ila % 50 arasında değiştiği öne sürülmektedir (6,7). Bizim çalışmamıza göre cinsel şiddete maruz kalan kadınların yaş aralığı 5-45 yaşlar olup, mağdur yaş ortalaması 18 yaş olarak belirlenmiştir. Her ne kadar çalışma grubumuz nispeten genç yaş grubunu içermekte ve yaş ortalaması 22 yıl ise de benzer çalışmalarda da cinsel saldırıya en yüksek oranda maruz kalan kadınların yaş grubu 16-19 yaş olarak verilmekte ve ABD Kriminal Adalet Bürosu istatistiklerine göre bu yaş grubu kızların zorla cinsel

ilişkiye maruz kalma riskini 50 yaş ve üstüne göre 84 kez daha fazla olduğu belirtilmektedir (8).

Ancak bilinmektedir ki 1 yaşındaki kız ve erkek çocuklar bile ağır cinsel saldırının mağduru olabilmektedir (5). Mağdur yaşlarının bu kadar küçük olması cinsel şiddet eylemlerinin, cinsel tatmin ve namusa yönelik bir saldırıdan ziyade cinsellik unsuru içeren bir şiddet eylemi olduğunu göstermektedir.

Saldırganın yaş ve cinsiyet özellikleri değerlendirildiğinde, kadın mağdur grubunda saldırganın çok büyük çoğunluğu erkek ve 9-70 yaş aralığında olup, yaş ortalaması 25'tir (Tablo 5).

Çalışmamızda cinsel şiddet eylemlerini gerçekleştiren kişilerin saptadığımız özellikleri değerlendirildiğinde, yaygın yanlış inanışların tersine saldırganın çoğunlukla tanıdık birisi olduğunu görmekteyiz ki (Tablo 4) bu bulgular çeşitli çalışmalarda da benzer doğrultuda ortaya konulmuştur (9-17).

Godenzi'nin çalışmasında 35 vakanın 20'sinde kadınla erkek arasında güvene dayalı yakın bir ilişkinin olduğu, 12 olayda da saldırganın mağduru tanıdığı ortaya çıkmış, saldırgan ile mağdurun birbirini tanımadığı olay sayısı ise 3 olarak belirtilmiştir (18). Benzer bir çalışmada ise olguların toplam % 62'sinin mağdurlar ile çeşitli düzeylerde yakınlıklarının bulunduğu saptanmıştır (19). Mağdurların başvurduğu bir merkezdeki rapora göre, mağdurların % 70-80'i tanıdıkları tarafından saldırıya uğramıştır (20). Agaton'un çalışmasına göre de mağdurların % 92'sinin tanıdığı biri tarafından saldırıya uğradığı tespit edilmiştir (21).

Koss tarafından lise öğrencilerine uygulanan çalışmada ise öğrencilerin % 26'sının cinsel saldırıya uğradığı ve bunların % 84'ünde saldırganın tanıdık olduğu ortaya çıkmıştır (12).

Çeşitli çalışmalara göre bütün irza geçme olaylarının % 35 ila % 84'ünde saldırgan mağdurun tanıdığı birisidir (22-25).

Çalışmamızda, eylemi gerçekleştiren saldırganların

% 95'inden çoğu tanıdık. İlk sırada sevgili düzeyinde erkek arkadaş, ikinci sırada nişanlılık ve sözlülük ilişkisi, üçüncü sırada da ensest ilişki türleri yer almaktadır. Bu sonuçlar cinsel şiddetin mağdura çok yakın kimseler tarafından uygulandığını göstermesi bakımından oldukça dikkat çekicidir. Saldırganın tanıdık birisi olmasının doğurduğu sonuçlardan birisi de, bir suç olan cinsel şiddet eylemlerinin adli makamlara iletilme oranlarının düşük kalmasına yol açmasıdır. Nitekim mağdur grubumuzda saldırıya maruz kalan kadınların hemen hemen tümünün maruz kaldıkları olayları adli makamlara ilemedikleri görülmektedir. Adli makamlara iletilen saldırı türleri ise teşhircilik, cinsel içerikli dokunma ve cinsel birleşmeye teşebbüs eylemleri ile sınırlı kalmakta olup, oranı %2 - 3'ü geçmemektedir. ABD' de yapılan araştırmalara göre irza geçme olaylarının % 5'inden daha azının adli makamlara yansıdığı tespit edilmiştir (26). Polise bildirilen vakalar genellikle yabancılar tarafından sokakta veya zorla eve girilerek gerçekleştirilenlerdir (27). Rapaport ve Burthard (28) tanıdık tecavüzlerinin % 1'inden azının bildirildiğini ileri sürmektedirler. Bunda etken mağdurlara, ailesinin, çevresinin ve otoritelerin daha az inanmasıdır. Mağdurlar, ilgili yerlere başvurduğu kişilerin tutumları (küçük düşürücü sorgulama, tıbbi muayene, mahkeme ve savunma avukatının mağduru kişiliğine karşı yaptıkları saldırılar), toplumun yaklaşımı ve kendisinin suçlu bulunacağı korkusundan dolayı bildirmemektedirler (26,29). Çünkü suçun kanıtlanma zorunluluğu vardır ve suç kanıtlanırsa bile mağdur, toplumun ve ailesinin gözünde değerini yitireceği endişesi ve korkusunu yaşamaktadır (1,30). Mağdur, kendisine yardım edilemeyeceğini, damgalandığını, toplum dışı kaldığını düşünmekte ve kendini çok güçsüz hissedebilmekte veya kurumların tepkisinden korkmaktadır. Mahkemelerde sanıktan çok mağdurun geçmişiyle ilgilenilmesi, mahkemede görülme ve burada saldırganla karşılaşma korkuları da başvuruların düşük olmasına sebep olmaktadır (31). Mağdurların bazıları da adli makamlara güvenmedikleri için başvuru yapmazlar. Finkelson'un (32) bu konuda yaptığı bir araştırmasında; 200 üniversite öğrencisi kadına dağıttığı anket formlarından % 70'i geri dönmüş, bu 140 kişiden % 5'i birlikte çıktıkları erkek arkadaşları tarafından zorla cinsel ilişkiye maruz bırakıldıkları halde hiçbirinin bu olayı adli makamlara ilemediğini bildirmektedir.

Kaptanoğlu ve arkadaşlarının (33) araştırmalarına göre, cinsel saldırıya maruz kalan 17 olgunun % 41'i olaydan kimseye söz etmemiş, % 36'sı yakın çevrelerinden kendilerini suçlayıcı tepkiler almış, 17 olgunun 15'i, saldırıdan dolayı suçluluk duyduğunu belirtmiştir.

237 üniversite öğrencisi ile yapılan başka bir çalışmada da zorla cinsel ilişki deneyimini olguların % 20'sinin yaşadığı, bunlardan sadece yarısının bu olayı

herhangi birine anlattığı belirlenmiştir (34).

Adli makamlara iletilme oranı neredeyse % 0 düzeyinde iken, maruz kalınan eylemi arkadaş ve benzeri gibi tanıdık birine anlatma oranı olguların yaklaşık 2/3'ünde görülmektedir.

Maruz kalınan eylemden etkilenme, saldırının ağırlığı ile doğru orantılı olarak görülmekte, caresizlik, suçluluk hissi ön planda yer almakta, üçüncü sırada utanma hissi görülmektedir.

Yine yanlış inanışların tersine saldırının gerçekleştiği yer değerlendirildiğinde, ilk sırayı saldırganın evi almakta, bunu başka bir ev ve mağduru kendi evi takip etmektedir. Saldırının ıssız bir yerde gerçekleştiği eylemlerin oranı % 10'u geçmemektedir (Tablo 6). Bu bulgularımız çeşitli çalışmalarda ortaya çıkan sonuçlarla benzerlik göstermektedir. Erdinçler' in (35) yaptığı bir çalışmaya göre suçun işlendiği yer % 57 olguda mağduru ya da saldırganın evi, % 6 olguda saldırganın işyeri olarak saptanmıştır. Benzer çalışma da cinsel saldırıların yarısından fazlasının mağduru veya saldırganın evinde gerçekleştiğini göstermiştir (20).

Cinsel şiddet eyleminin gerçekleştiği zaman olarak gece ve gündüz farkı görülmemiş, oranlar eşit düzeyde ortaya çıkmıştır.

Temas içeren cinsel şiddet eylemlerinde zorlama türü değerlendirildiğinde, tüm zorlama türlerinin (fiziksel şiddet, korkutma, kandırma) eşit oranlarda ortaya çıktığı, uygulanan fiziksel şiddet düzeyinin cinsel saldırının ağırlığı ile doğru orantılı olarak artış gösterdiği, cinsel saldırı boyutundaki eylemlerin yaklaşık yarısında fiziksel şiddet kullanıldığı görülmektedir.

Sonuç olarak araştırmamız, toplumumuzun bir kesitini oluşturan üniversite öğrencisi veya mezunu kadınların cinsel şiddet eylemlerine çok ciddi oranlarda maruz kaldığını ve özellikle temas içeren cinsel şiddet türlerinin sanıktan aksine yabancılar tarafından değil, tanıdık kişilerce gerçekleştirildiğini ve adli makamlara yansıtılmadığını ortaya koymaktadır.

Cinsel şiddet eylemlerine maruz kalma oranlarının yüksek olması, karşı karşıya olduğumuz sorunun büyüklüğünü de ortaya koymakta, adli makamlara yansımalarının da çok düşük olması bu soruna tüm boyutları ile hukusal, sosyolojik ve medikal açıdan ciddiyetle ve yoğun bir şekilde önem verilmesi gerektiğini göstermektedir.

KAYNAKLAR

1. Yüksel Ş. Tecavüz İktidar Amaçlı Cinsel Saldırganlık, Evdeki Terör, Mor Çatı Yayınları, İstanbul, 1996:114-5.
2. The American Collage of Obstetricians and Gynecologists Technical Bulletin, Sexual Assault. Int J Gynco Obstet 1993; 42: 67-72.
3. Gise L, Paddison P. Rape, Sexual Abuse and Its Victims, Psychiatric Clinic of North America 1988; 11(1): 629-48.

4. Russell OEH. Rape in Marriage, 1990; 2: 61, Indiana University Press.
5. Yavuz F, Özarslan A, Yavuz S. Sexual Assault Cases in Turkey. Adli Tıp Dergisi 1997; 13: 21-5.
6. WDS McIay. Incest and Other Sexual Abuse of Children: in Pediatric Forensic Medicine and Pathology, Ed. J.K. Mason, Chapman and Hall Medical, London, 1990: 221-41.
7. Wolters WHG, Zwaan EJ, Wagenaar SPM, Deenen AMA. Review of cases of sexually exploited children reported to the Netherlands state police. Child Abuse and Neglect 1985; 9: 571-4.
8. US Bureau of Criminal Justice Statistics. Criminal Victimization in the United States, 1987;5: 18-9.
9. Barutcu N, Yavuz MF, Çetin G. Cinsel saldırı mağdurlarının karşılaştığı sorunlar. Adli Tıp Bülteni, 1999; 4(2): 41-53.
10. Tery C. Acquaintance rape and the high school student. Journal of Adolescent Health 1993; 14: 220-4.
11. Muehlenhard CL, Linton, MA. Date rape and sexual aggression in dating situations: Incidence and risk factors. J Counseling Psychol 1987; 34(2): 186-96.
12. Koss MP. Hidden rape: sexual aggression and victimization in a national sample in higher education. In: Burgess AW, ed. Rape and Sexual Assault, Gerland Publishing, New York, 1988; 3-25.
13. Aizenman M, Kelley G. Incidence of violence and acquaintance rape in dating relationships among college males and females. J Coll Student Dev 1988;29(4): 305-311.
14. Muehlenhard C et. Al. Is date rape justified? The effects of dating activity, who initiated, who paid, and men's attitudes toward women. Psychol Women Q, 1984; 9: 297-309.
15. Muehlenhard CL, McFall RM. Dating initiation from a woman's perspective. Behav Ther 1981;12: 682-91.
16. Fischer GJ. College student attitude toward date rape: Cognitive predictors. Presented at annual meeting, Society for the Scientific Study of Sex, 1985, San Diego.
17. Goodchilds JD, et al. Adolescents and their perceptions of sexual interaction out comes. In: Burgess AW, ed. Rape and Sexual Assault, New York: Gerland, 1988; 245-70.
18. Godenzi A. Cinsel Şiddet, (Çev. Kurucan S, Cosar CY.) I. Basım. Ayrıntı Yayınları, 1992; 37-40, 43, 50.
19. Kaptanoğlu C, Seber G, Tekin D. Tecavüz olgusunun Psikososyal Yönden Araştırılması, XXIII. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, 1987; 268-71.
20. Dunn SEM, Gilchrist VJ. Sexual Assault. Primary Care 1993;20 (2): 359-79.
21. Agaton SS. Vulnerability to sexual assault. In: Burgess AW, Ed. Rape and Sexual Assault II, Gerland Reference Library of Social Science, New York: Gerland,1988; 361: 221-44.
22. Koss MP, Gidycz CA, Wisniewski N. The scope of rape, incidence and prevalence of sexual aggression and victimization in a national sample of higher education students. J Consult Clin Psychol 1987; 55(2): 162-70.
23. Muehlenhard C, Linton M. Date rape and sexual aggression of rape in dating situations. Incidence and risk factors J Counsel Psychol 1987; 36: 186-96.
24. Rabkin JG. The epidemiology of forcible rape. Am J Orthopsychiatry 1979;49(4): 634-47.
25. Burgess AW, et al. Victim Care Services and the Comprehensive Sexual Assessment Tool. Rape Investigation, 2nd. Ed. Eds Hazelwood, RH, Burgess AW. CRC Press, Boca Raton,1995; 263-72.
26. Knight B. Adli Tıp. (Çeviri): Ed. Birgen N. Bilimsel ve Teknik Çeviri Vakfı, İstanbul 1995; 235-48.
27. Scully D. Tecavüz-Cinsel Şiddeti Anlamak. (çev. Tekeli S, Aytek L.) Metis Yayınları, İstanbul, 1994.
28. Rapaport B, Burkhart B. Personality and attitudinal characteristics of sexually coercive college males. J of Abn. Psychol. 1984; 92: 216-21.
29. Ledoux J, Hazelwood R. Police Attitudes and Beliefs Concerning Rape, Rape Investigation, Eds. Hazelwood, R.H., Burgess, 2nd. edn A.W. CRC Press, Boca Raton 1995; 13-25.
30. Arın C. Kadın ve Şiddet, Kadın ve Cinsellik İçinde. Say Yayınları, İstanbul, 1993; 170.
31. Dupre AR, et al. Sexual assault. Obstetrical and Gynecological Survey 1993; 48(9): 640-8.
32. Finkelson L, Oswald R. College date rape. Incidence and reporting. Psychol Rep Oct. 1995;77(2): 526.
33. Kaptanoğlu C, Aksaray G, Seber G, Tekin D. Cinsel travma öyküsü veren psikiyatrik hastalarda ruhsal belirti dağılımı. Nöropsikiyatri Arşivi 1993; 30(2): 1-25, 105-32.
34. Tery C. Acquaintance rape and the high school student. Journal of Adolescent Health 1993; 14: 220-4.
35. Erdinçler A, Uygur N, Yaman M. Cinsel Saldırıda Bulunanların Psikososyal Yönden Araştırılması, XVI. Ulusal Nörolojik ve Psikiyatri Bilimleri Kongresi, Bilimsel Yayınlar Kitabı, 1990; 223-8.

Yazışma Adresi:

Prof.Dr. M. Fatih YAVUZ
 İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü
 34303 Cerrahpaşa İstanbul
 email: fyavuz@istanbul.edu.tr